

Noves perspectives per al sector turístic espanyol: fortalesa i moderació

El sector turístic espanyol ha començat el 2023 amb robustesa. Durant la primera meitat de l'any, el turisme s'ha reforçat com un dels motors de l'economia espanyola i ha completat, així, la seva recuperació després de l'aturada completa del 2020, de la millora insuficient del 2021 i de l'embranchada del 2022. Els indicadors d'activitat de l'INE mostren que, el 2023, la demanda turística real –sense l'efecte dels preus– va superar la del 2019, esperonada pel fort impuls del turisme internacional. Les pernoctacions en allotjaments hotelers i extrahotelers en els set primers mesos del 2023 van superar en un 1,6% les de les mateixes dates del 2019. Aquesta dada excel·lent es consolida en la fortalesa del turisme domèstic, que va superar en un 6,7% la del 2019, i en la forta recuperació del turisme internacional, que es va situar només el 1,6% per darrere de les xifres del 2019.

Les xifres d'arribades de turistes internacionals mostren una heterogeneïtat considerable. Observem una recuperació espectacular del nombre de turistes provinents d'Amèrica: segons les dades del mes de juny, es van situar el 27% per damunt del nivell del maig del 2019. En canvi, alguns mercats més tradicionals presentaven una recuperació més modesta. En especial, el turisme procedent del Regne Unit dona símptomes de feblesa i s'ha mantingut encara el 6,9% per sota dels nivells del 2019 en els sis primers mesos del 2023.

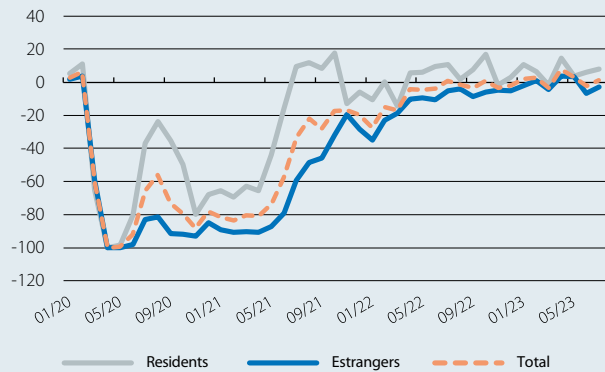
Aquestes bones xifres de demanda real s'han donat, a més a més, en un entorn de forta alça dels preus. Així, segons les dades de l'IPC del juliol, el component de preus de l'hoteleria i el turisme ha acumulat una alça del 17,8% des del juliol del 2019 fins al juliol del 2023. D'aquesta manera, la despesa turística s'ha vist doblement esperonada, de forma que la despesa dels turistes internacionals en els sis primers mesos de l'any va assolir un increment del 14,2% en relació amb el mateix període del 2019.

Perspectives a curt termini per a la temporada alta del 2023

Els indicadors d'interès per viatjar a Espanya, que ens ajuden a avançar les tendències durant la temporada alta, reflecteixen la complexitat de la situació macroeconòmica internacional. L'interès per viatjar a Espanya va caure amb força al Regne Unit al juny i es va situar el 12,5% per sota del nivell de referència. El mal funcionament macroeconòmic del país, la forta pujada de tipus i la feblesa de la lliura esterlina són un fort condicionant per al turisme britànic. Addicionalment, les dades d'altres destinacions competidores, com Turquia, Grècia i Portugal, apunten al fet que són més competitives a l'hora de captar la demanda britànica, la qual cosa representa un fre addicional.

Espanya: pernoctacions turístiques

Variació en relació amb el mateix mes del 2019 (%)

Nota: Pernoctacions en establiments hotelers, en apartaments turístics, en agroturismes i en càmpings.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

En canvi, l'interès dels turistes de la UE per viatjar a Espanya resisteix de manera notable i, en els set primers mesos del 2023, s'ha situat el 6,7% per damunt del nivell de referència. En desagregar les xifres de la UE per països, destaca, sobretot, el fort interès per viatjar a Espanya d'alemanys i d'holandesos, amb registres el 9,5% i el 8,4%, respectivament, per damunt de la referència. Els indicadors relatius a França i, sobretot, a Itàlia mostren més feblesa i acusen una situació macroeconòmica fràgil.

Per part dels turistes dels EUA, observem una normalització de l'interès per viatjar a Espanya fins als nivells prepanedèmia, la qual cosa avança molt bones xifres d'arribades per a l'estiu. Aquest indicador també apunta a un fort creixement de l'interès per viatjar a Espanya des del Japó, ja que s'ha situat el 16,7% per damunt del període de referència. Aquestes dades són coherents amb les fortes pujades del turisme procedent de les Amèriques i d'Àsia observades en els últims mesos.

Desacceleració per al final del 2023 i al llarg del 2024

Malgrat que el turisme és, en l'actualitat, un dels motors de l'economia espanyola, és probable que, en els propers trimestres, guanyin rellevància diversos factors que moderaran de manera significativa el creixement del sector turístic:

- El complicat panorama macroeconòmic als països d'origen de turistes internacionals: malgrat la forta inèrcia de la demanda turística, esperem que la caiguda acumulada dels salaris reals el 2022 i l'enduriment de les condicions financeres limitin la capacitat de creixement dels turistes europeus de cara al 2024, quelcom que ja observem en el turisme britànic.

- La reactivació de les destinacions més llunyanes per al turista europeu i espanyol: segons les dades de pagaments de targetes de CaixaBank a l'estranger, la despesa turística dels espanyols a l'estranger se situa encara lluny dels nivells del 2019 (en especial per a les destinacions llunyanes), i esperem veure una recuperació en els propers trimestres, atès que la mobilitat internacional dels espanyols hauria de tendir a normalitzar-se.
- La competència de destinacions més econòmiques: els principals mercats competidors d'Espanya al Mediterrani es mostren molt competitius en l'entorn actual d'inflació elevada i de caigudes dels salaris reals. Destaquen els casos de Turquia i del Marroc, dos competidors amb nivells de preus molt competitius.

Previsions de CaixaBank Research per al sector turístic a Espanya

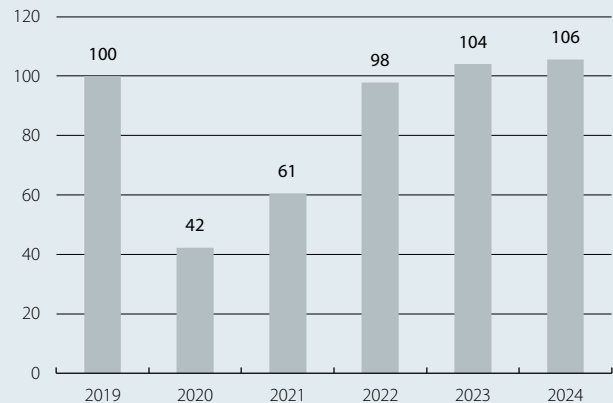
Malgrat el menor ritme d'avanç, el repàs dels indicadors claus del sector ens deixa un escenari encara relativament positiu per al 2023, per al qual augurem un creixement considerable. Preveiem que els vents de cara entraran en acció, sobretot, cap al final del 2023 i durant el 2024, any per al qual esperem un creixement del PIB turístic més moderat, principalment a causa dels tres factors enumerats més amunt. Malgrat tot, el sector turístic continuarà gaudint d'algunes palanques de creixement, com la recuperació dels mercats de llarga distància (esperem molt bones xifres de les Amèriques i una recuperació del mercat asiàtic) o la resiliència de la demanda turística europea a Espanya gràcies a l'elevada competitivitat de la destinació.

Tenint en compte la robusta situació actual, els factors en contra assenyalats i les palanques de creixement encara disponibles, la nostra previsió del PIB turístic és que, en termes reals, el 2023 s'assolirà un creixement del 6,5% anual, de manera que se situarà el 4,1% per damunt del nivell del 2019. Per al 2024, preveiem un creixement més moderat, de l'1,5%, la qual cosa situarà el PIB turístic el 5,7% per damunt del nivell del 2019.

Per país d'origen, esperem que la demanda domèstica creixi el 0,4% el 2023 i mostri ja un marge menor de creixement en relació amb el 2022 –quan ja va recuperar els nivells del 2019. Per la seva banda, preveiem que les arribades internacionals creixeran l'11% i, per primer any des de l'inici de la pandèmia, recuperaran els nivells del 2019. De cara al 2024, esperem que el turisme internacional sigui el principal motor de creixement del sector, amb el suport de la recuperació del turisme de llarga distància.

David Cesar Heymann i Javier Ibáñez de Aldecoa

Espanya: PIB turístic real Índex (100 = 2019)

Nota: Previsions a partir del 2023.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.